

BACK TO THE ROOTS

by Daniel Fehrens



From my Erasmus exchange to Germany, I take away not only many memories, but above all, a lot of knowledge about myself and my family. I had the opportunity to experience German culture, learn the language and fully realize that I have been influenced by multiple cultures since childhood. Although born and raised in the Czech Republic, in the capital city of Prague, I come from a bilingual family. Growing up, I didn't think about how culture and language was influencing me. I felt that I was a child like any other, and that it was normal to speak more than one language at home.

While in Germany, I encountered, for the first time, the concept of Third Culture Kids. In sociology, we can come across a definition of this term that refers to individuals who were exposed to three or more cultures during their socialization. Oftentimes, Third Culture Kids come from culturally and linguistically mixed families and follow parents through overseas assignments. (Lijadi, 2019)¹These are often the children of diplomats. As a result of my findings, I began to think more about my family background and my ancestors, my past and my childhood.

One of the main reasons I chose to have my exchange in Hamburg is that my father comes from there and my grandfather still lives there. I didn't have many opportunities to spend time with my grandparents as a child, because they lived hundreds of miles away. When I did visit my grandfather in Hamburg, the language barrier was an obstacle. He spoke German, and I spoke Czech, which created an imaginary wall between us.

Here's a question I have been asking myself of late. How much do our grandparents actually influence our development? Intuitively, I would answer almost not at all, because I never got to know them properly. But quite the opposite is true. They are the ones who raised my parents. They passed on and instilled in them the basics of behaviour and habits. They left a mark on them that my father and mother then consequently left on me.

¹ Lijadi, A. A. (2019). Third Culture Kids.

That's why I had to rethink my worldview. I found that there was so much I didn't know about my family. It's like we're a little alienated from each other. Yet, I lived under the assumption that I knew my family well. Too often I forget what my grandfather went through. He was born in 1926, witnessed and participated in World War II. He doesn't like to talk about it, but I know it affected him greatly. Despite this, he still leads a good life at the proud age of 98! Many people dream and hope for longevity, but often forget that without health it is more like suffering. My grandfather is lucky enough to still be incredibly vital. He lives alone and pursues his hobbies. He goes for walks every day, plays table tennis now and then, and grows flowers on his balcony. His guilty pleasure is to go sunbathing at the FFK beach, which is the nudist beach!

It was only during my stay in Hamburg that I began to appreciate and value the fact that part of my family comes from Germany. One may wonder how culture plays into this. It's important to remember that it's a set of ideas about the world and how we perceive it. From a sociological point of view, we can say that through culture, we create our own identity and therefore our overall understanding of ourselves. I am an amalgam of all the concepts, meanings, and ideas I have gained from the culture I was born into or subsequently moved around in. In my case particular case, I am Czech, with one a piece of "Germanness."

You don't choose your family history. The same is true of appearance, by the way. It can sometimes give you away. The moment you reveal that you have roots in another country, your surroundings will automatically start looking for certain appearance stereotypes in you. In my case, they discover my blue eyes and my blond hair. It's interesting how strongly such stereotypes are ingrained in us and are reflected in social perceptions. I have friends who come from Asia, but were born in Europe. They are often asked where they are from. When they answer, another question follows: "Yeah, but where are you really from?" I have the advantage that both my nationalities are similar in many ways. Yet, over time, I began to find that I was not a "typical" Czech to some.



I didn't realize my dual nationality for a long time. I considered myself simply Czech. After starting elementary school, I began to be confronted with the fact that my last name was not Czech. However, this did not automatically reveal my "second identity." People often thought that I had Hungarian or Dutch roots, for example. The truth is that my current family surname does not have such a long history. It was originally "Ziegenfuß." My grandfather asked for it to be changed when he was young, as it provoked unwanted ridicule, because it means "Goat's Hoof." My current last name is Fehrens. Apparently, most Fehrens families can be found in the USA. However, as far as I know, our family doesn't have any connections to the USA. Foreign surnames can be difficult to spell and to pronounce. My last name is often confused with a Hungarian version, Ferenc, or with the German Behrens. But I am now used to having to spell F-e-h-r-e-n-s out and to giving pronunciation tips.

While living in Hamburg, I discovered that many times people answer questions of origin in automatic patterns. The reason for this is that this way, you don't have to respond at length to the question and explain anything further. One of the most common questions asked of me was where I was from? My short answer was that I was from the Czech Republic. However, when I answered the question in German, people usually wanted to also know where I learned to speak German. My longer answer followed, explaining that my father was from Germany. In doing so, I still found myself preferring to give people a simplified version of the answer.

One of the other "Aha" moments I had here was when I got into a conversation with an Italian waiter. He asked where I was from and complemented me on my German, to which I then answered, "Yeah, my dad's actually German." The waiter then replied, "Why do you sound so sad? You should be proud of being half German." In that moment, I realized that all these years, I was somehow "sad" or "ashamed" of my Germanness and decided right away to change my point of view! Since then, I have tried to respond to the question with more pride, because I am truly grateful and happy to have dual nationality.

Being bilingual is great. Interestingly, I have a lot of friends around me in the same situation. But it is important to be aware of the language that mediates reality for us. Let me explain. What distinguishes us from animals is our understanding of language. It is a fundamental element of culture. The moment we possess knowledge of a language, we also acquire "knowledge" through which we can understand cultural universals. A good example is a joke. Without an excellent grasp of the language, we would not be able to understand jokes.

Language is a complex subject for me. It is remarkable to see how it shapes us. If you know multiple languages, it's good to be aware of how you think in them. I feel like I have a slightly different personality in each language. I think that's the uniqueness of foreign languages. I'm often asked what my level of German is. I answer that I don't know. I can understand German, but depending on the subject, my I do fail at times. I still can't write properly, and reading is difficult. I have almost no use of grammar, but I can communicate. I honestly don't like a school system that grades

your language level. Sometimes I find it almost undignified. You are often forced to grind out grammar, but you are no longer taught how to respond in everyday situations. After a few years of learning a foreign language, you feel like you know next to nothing the moment you suddenly find yourself in a foreign country. I was lucky, or maybe unlucky, not to learn German for many years. I learned it just from listening to my father. After my parents divorced, my German deteriorated rapidly, because I stopped being in daily contact with it. However, this is not the only problem I had in acquiring a foreign language. By not studying German, I had no idea how to form sentences. To this day, I still have trouble getting the grammar right. You may argue that it's not that hard to learn. That's true, but one mustn't be dyslexic to do that.

Dyslexia is not visible. Yet, according to statistics, one in six people is dyslexic. A certain insidiousness of dyslexia is that sometimes you know the solution, but no longer the procedure. I have struggled with this for a long time, also in Czech. However, compared to previous years, I am able to eliminate many errors. Still, I still make a lot of them.

One of the things that helped me get my dyslexia at least a little under control was poetry. With it, I began to learn to think on paper, and to have more patience while playing with words and finding appropriate turns of phrase. I felt a sense of freedom over it, because no one told me this was wrong. Another thing that helped me was writing letters. It's unusual for our generation, but I discovered the magic of writing through it. Again, it is thinking on paper, but in a longer format. One needs much more time to write letters. It teaches you how to structure your thoughts. And in the end, I always get the feeling that, unlike words in a digital format, the writing in a letter does not fade into oblivion.

The last thing I'd like to mention is reading. As a child, I was an absolute "anti-reader." Yet everyone in my family read. When I did decide to read a book, it was usually one with pictures of football players and very little text. I despised reading. It wasn't until my teenage years that I realized that books could be a wonderful source of information and entertainment. A quote from Naval Ravikant sums it up beautifully, "Reading is the ultimate meta-skill that can be traded for anything else." However, one of the reasons I didn't like to read was because it was giving me trouble. It made me uncomfortable. A lot of us have trouble keeping our attention while reading. Now, add to that the fact that you read twice as slow and sometimes you read something that isn't written in the text at all. When you add it all up, you feel that this activity is not for you. However, if you stick with it, you cultivate patience. Then you are able to not only enjoy reading, but also to add value to it. There are many ways and techniques to work with dyslexia and gradually break down certain deficiencies.

It should be pointed out that when a person is diagnosed with dyslexia, they are not at the same "level" as others and almost deal with their native language as others would with a foreign language. You have to "re-learn" your own language gradually and find your own ways to navigate within it. I have only begun to understand this in the last few years. I try to learn a foreign language

primarily through activities I enjoy. like listening to podcasts or watching movies. Of course, this doesn't automatically make you fluent. But, this way, I am surrounded by the foreign language. And you can do this in so many ways. For example, you can switch your phone to a foreign language. It's true that sometimes it can be annoying, but it makes you think. But unlike learning a foreign language, dealing with dyslexia in my native language feels tedious and somehow meaningless. It also puts you in a bad light in a group, because the moment you ask for extended time to complete a task, others feel it's unfair. Yet, I think many students without dyslexia encounter this problem as well. The school system is unable to understand that speed does not equal intelligence. With time limits, we create more stress on kids, and they make more mistakes. However, to discussing the workings of the school system, I would have to write a whole new article. Paradoxically though, apart from the obvious handicaps, a person with dyslexia may have some advantages over others. I feel that dyslexia makes me more inclined to think outside the box and forces me to be more creative. Overall, it doesn't limit me that much. It's just that sometimes some people "look down on me" when they read my writing.

Why am I mentioning all this? Well, because in the context of a foreign language, I have found that you kind of start from the basics. Just because you have managed to break something down in your own mother tongue doesn't mean that you no longer have dyslexia in your head. A beautiful example is writing. I can write quite well in my mother tongue, but in a foreign language, I start to get my letters mixed up. Or, for example, I know how to pronounce a certain word, but I have no idea how to spell it.

Another example might be the aforementioned reading. I have only been confronted with reading in German for half my life. I remember an "Aha" moment, when I saw a German word that had been split in my head into three, written out as one word, and suddenly realized that the three words in my head formed one single expression. Suddenly, reading in German became a new challenge. The disadvantage of learning a language from listening is the inability to "visualize" it correctly. It is necessary to involve as many perceptions as possible, because it is a complex process.

It took me a long time to find a sense of purpose and passion for learning foreign languages. It has been a long journey. In primary school, it was more of a struggle. I didn't really enjoy it in high school, and it wasn't until college that I found out what thinking was. Only in retrospect did I realize that one of the major stumbling blocks was that no one taught me how to learn properly, how to make the most of my human memory. To discover and make connections, and to turn knowledge into experience - these are things I'm still learning. Spending time abroad has forced me to get out of my comfort zone and to do things I wouldn't normally do. I have come to understand the importance of languages in a global world. It wasn't until I was abroad that I learned the art of communication: to carry on a conversation with people from different countries and cultures, to develop intercultural competences, and to feel a little bit like a "world citizen," while remaining proud of my roots. Last but not least, I also learned to get along with my grandfather.

My time spent studying abroad will mark me for life. Everyone's experience abroad is different. This was my story. What is yours?



NÁVRAT KE KOŘENŮM

Od Erasmu jsem měl různá očekávání. Z pobytu a studiu v Německu si odnáším nejen mnoho vzpomínek, ale především hodně poznatků o mně samotném a o mé rodině. Měl jsem možnost poznávat německou kulturu, učit se jazyk a plnohodnotně si uvědomit, že jsem byl od dětství ovlivňován více vlivy. Pocházím z dvojjazyčné rodiny. Narodil jsem se a vyrůstal v České republice v hlavním městě Praze. Dlouho jsem nepřemýšlel nad tím, jak mě ovlivnily kultura a jazyk v období, kdy jsem žil v Česku. Měl jsem pocit, že jsem dítě jako každé jiné a že je normální, když se doma mluví více než jednou řečí.

Až v rámci svého studijního pobytu v Německu jsem se poprvé setkal s pojmem "Third culture kids". V sociologii se jím označují jedinci, kteří byli během své socializace vystaveni vlivu tří nebo více kultur. (Lijadi, 2019) ²Ti často pocházejí z kulturně a jazykově smíšených rodin a následují rodiče při jejich zahraničních, často diplomatických, misích. Nepovažují se čistě za takové dítě. Na základě zjištěných poznatků jsem začal více přemýšlet o svém rodinném zázemí a svých předcích, o své minulosti a dětství.

Jedním z hlavních důvodů, proč jsem si vybral Hamburk, je ten, že odsud pochází můj otec a můj dědeček v něm stále žije. Můj vztah s ním nebyl nikdy příliš blízký. V dětství jsem neměl moc příležitostí poznat ani trávit čas se svými prarodiči. Buď odešli příliš brzy, nebo žili stovky kilometrů daleko. Když jsem měl možnost dědečka v Hamburku navštívit, byla na překážku jazyková bariéra. Vytvářela mezi námi pomyslnou zeď.

Nedávno jsem se setkal s velmi zajímavou otázkou. Jak moc nás ovlivnili naši prarodiče? Intuitivně bych odpověděl, že skoro vůbec, protože jsem je pořádně nikdy nepoznal. Ale opak je pravdou. Oni jsou ti, kteří vychovali moje rodiče. Předali jim a vštípili základy chování a návyků. Zanechali v nich stopu, kterou otec s matkou zase zanechali ve mně.

Proto jsem musel přehodnotit svůj pohled na svět. Zjistil jsem, že zase tolik toho o své rodině nevím. Jako kdybychom si byli trochu odcizení. Přitom jsem žil v domnění, že svou rodinu znám dobře. Příliš často zapomínám, čím si prošel můj děda. Je ročník 1926 a byl tak svědkem i účastníkem druhé světové války. Nerad o tom mluví. Vím ale, že ho to výrazně poznamenalo. Navzdory tomu vede ve svých 98 letech kvalitní život. Hodně lidí sní a doufá v dlouhověkost, ale často zapomíná, že bez zdraví je to spíše utrpení. Můj děda má to štěstí, že je stále neuvěřitelně vitální. Žije sám a věnuje se svým koníčkům. Chodí každý den na procházky, sem tam si zajde zahrát stolní tenis. Pěstuje na balkoně květiny a jeho životní radostí je se chodit opalovat na FFK, což je nudistická pláž.

Až při svém pobytu tady jsem začal docenovat a vážit si toho, že část mé rodiny pochází z Německa. Můžeme si klást otázku, jak se do toho promítá kultura. Je důležité si uvědomit, že je to soubor představ o světě a o tom, jak ho vnímáme. Ze sociologického hlediska lze říci, že

² Lijadi, A. A. (2019). Third culture kids.

prostřednictvím kultury vytváříme svou vlastní identitu a tím pádem celkové chápání sama sebe. Veškeré pojmy, významy a představy jsem získal z kultury, do které jsem se narodil a následně se v ní pohyboval. V mém případě to byla česká a přesto cítím, že mám v sobě kus německví.

Rodinnou historii si člověk nevybírám. To samé platí o vzhledu, ale ten na rozdíl od ní je viditelný. Může vás občas prozradit. V momentě, kdy o sobě prozradíte, že máte kořeny v jiné zemi, začne vaše okolí automaticky hledat u vás určité vzhledové stereotypy. V mém případě to jsou modré oči a světlé vlasy. Je zajímavé, jak silně jsou v nás takové stereotypy zakořeněné a promítají se následně do sociální percepcie. Mám přátele, kteří pocházejí z Asie, ale přitom se narodili v Evropě. Setkávají se často s dotazem, odkud jsou. Když odpoví, následuje další otázka: No jo, ale odkud doopravdy jsi? Mám tu výhodu, že obě mé národnosti jsou si v leccem podobné. Přesto postupem času jsem začal zjišťovat, že pro někoho nejsem „typický“ Čech.

Dvojitou národnost jsem si dlouho neuvědomoval. Považoval jsem se za Čecha. Po vstupu na základní školu jsem začal být konfrontován s tím, že mé příjmení není české. Nicméně to automaticky neprozrazovalo mou „druhou identitu“. Lidé si často mysleli, že mám například maďarské či nizozemské kořeny. Pravda je taková, že současné rodinné příjmení nemá zas tak dlouhou historii. Původně znělo Ziegenfuß. Můj dědeček si v mládí požádal o jeho změnu, jelikož vyvolávalo nežádoucí posměšky. V překladu to totiž doslovně znamená Kozí kopyto. Mé současné příjmení zní Fehrens. Podle všeho největší výskyt rodin s tímto příjmením se nachází v USA. Nicméně naše rodina s tím nemá nic společného. Jeden z problémů, co nese zahraniční příjmení je hláskování a výslovnost. Člověk se poměrně často setká s tím, že mu někdo poplete jeho příjmení. Nejčastěji bývá zaměněný s podobným příjmením Ferenc či v Německu jsem se setkal s Behrens. Avšak jsem si již zvykl a беру to jako součást života.

Během pobytu v zahraničí jsem zjistil, že člověk mnohokrát odpovídá na otázky o svém původu v automatických vzorcích. Nemusí totiž nic zdůvodňovat. Takže jsem jen uvedl, že jsem z České republiky. Když jsem však odpovídal německy, většinou jsme se dostali i k tomu, kde jsem se naučil tento jazyk. Pak jsem musel dodat, že můj otec pochází z Německa. Přistihl jsem se přitom, že raději volím zjednodušenou verzi odpovědi, protože člověka unavuje snaha vysvětlit svoji úroveň němčiny.

Jedním z Aha momentů, které jsem zde zažil, byl rozhovor s italským číšníkem v restauraci. Dostali jsme se samozřejmě k tomu, odkud pocházím. O mé němčině tvrdil, že vůbec není špatná, a zajímalo ho, kde jsem se ji naučil. Stroze jsem zareagoval slovy: „Jo, můj táta je Němec.“ Zavrtěl hlavou: „Proč to říkáš tak smutně? Na to bys měl být hrdý!“ V tu chvíli jsem si uvědomil, že má pravdu. Opravdu to znělo, jako bych tím pohrdal. Přehodnotil jsem proto svůj pohled. Od té doby se snažím reagovat s větší hrdostí, protože jsem vděčný a šťastný, že mám dvojitou národnost.

Často jsem se také setkával s názorem, že být bilingvní je přece super. Že mám nesmírnou výhodu, protože umím od mala dva jazyky. Zní to celkem logicky. Mám kolem sebe hodně přátel, u kterých to tak opravdu bylo. V mém případě byla ale skutečnost trochu jiná. Než se k tomu dostanu, rád bych se ještě zmínil o důležitosti jazyka v našich životech. Je potřeba si uvědomit, že je zprostředkovatelem reality. Lze ho vnímat jako nástroj předávání její subjektivní podoby. To, co nás odlišuje od zvířat, je chápání jazyka. Je to základní prvek kultury. V okamžiku, kdy disponujeme znalostí některého jazyka, nabýváme též „vědění“, jehož prostřednictvím jsme schopni pochopit kulturní univerzálie. Jejich dobrým příkladem je vtip. Bez znalosti jazyka bychom ho nebyli schopni pochopit.

Jazyk je pro mě komplexní téma. Je pozoruhodné sledovat, jak nás utváří. Pokud ovládáte více řečí, je dobré si uvědomit, jak v nich přemýšlíte. Mám pocit, že v každé z nich jsem trochu jiná osobnost. Osobně si myslím, že v tom tkví jedinečnost cizích jazyků. Často se mě ptají, jaká je úroveň mé němčiny. Odpovídám, že nevím. Sice rozumím, ale v některých oblastech bych totálně propadl. Doteď neumím pořádně psát a čtení mi dělá obtíže. Mám téměř nulový gramatický základ. Přesto jsem schopný se dorozumět.

Nelíbí se mi školský systém, který hodnotí úroveň vašeho jazyka. Někdy mi to přijde až nedůstojné. Často vás nutí drtit gramatiku, ale už vás nenaučí, jak reagovat v běžných situacích. Když se po několika letech učení cizího jazyka ocitnete v zahraničí, zjistíte, že nevíte skoro nic. Měl jsem to štěstí, nebo možná smůlu, že jsem němčinu dlouhé roky nestudoval. Pouze jsem jí měl naposlouchanou od mého otce. Po rozvodu rodičů se moje němčina rapidně zhoršila. Přestal jsem s ní být v denním kontaktu. Nicméně to není jediný problém, který mě při osvojování cizího jazyka potkal. Tím, že jsem němčinu nestudoval, neměl jsem tušení, jak se tvoří věty. Dodnes mi dělá těžkosti správný slovosled. Můžete namítnout, že to není přece zas tak těžké se to doučit. To je sice pravda, ale to by člověk nesměl být k tomu dyslektik.

Dyslexie není vidět. Přitom podle statistik je každý šestý člověk dyslektikem. Určitá zákeřnost dyslexie spočívá v tom, že občas víte řešení, ale už ne postup. Dlouho jsem se s tím pral a stále peru ve svém mateřském jazyce. Nicméně oproti předchozím letům jsem schopný některé chyby eliminovat a potlačit. Přesto jich dělám pořád hodně. Otázkou je, jestli z nepozornosti, nebo neznalosti.

Jednou z věcí, která mi pomohla dostat alespoň trochu dyslexii pod kontrolu, byla poezie. S ní jsem se začal učit přemýšlet na papíře. Mít větší trpělivost. Hrát si se slovy a hledat vhodné obraty. Nad ní jsem pociťoval volnost, protože mi nikdo neříkal, že tohle je špatně. Mojí srdeční záležitostí je pak psaní dopisů. Pro naši generaci je to neobvyklá záliba. Opět je to přemýšlení na papíře, ale ve větším rozsahu. Na psaní dopisů člověk potřebuje mnohem více času. Naučí vás to strukturovat myšlenky. Tento formát je určitě náročnější, ale konečný výsledek stojí za to. Domnívám se, že na rozdíl od digitálního zápisu dopis neupadne v zapomnění.

Poslední věcí, kterou bych rád zmínil, je čtení. Touto činností jsem dlouho opovrhoval. Vzpomínám si, že jako dítě jsem byl „antičtenář“, přestože všichni v rodině knížky milovali. Když už jsem se náhodou k nějaké dostal, byly to vždy jednoduché publikace s obrázky fotbalistů a minimem textu. Až v dospívání jsem dospěl k tomu, že knihy mohou být úžasným zdrojem informací a zábavy. Krásně to vystihují slova Navala Ravikanta: „Čtení je nejčennější metadovednost a lze jí směnit za cokoli.“ Četl jsem nerad i proto, že mi to dělalo potíže. Bylo mi to nepříjemné. Mnoho z nás má při této činnosti problém udržet pozornost. A teď k tomu připočítejte, že čtete dvakrát pomaleji a občas i něco, co v textu vůbec není. Není divu, že potom dojdete k názoru, že to není nic pro vás. Pokud však u této aktivity vydržíte, vypěstujete si trpělivost. Pak jste schopni si čtení nejen užít, ale také získat přidanou hodnotu. Je mnoho způsobů a technik, jak pracovat s dyslexií a postupně odbourávat určité nedostatky.

Je třeba zdůraznit, že v okamžiku, kdy člověku diagnostikují dyslexii, nenachází se na stejné „úrovni“. Je to jako s cizím jazykem. Člověk se ho musí postupně učit. Hledat vlastní cesty. Až v posledních letech jsem to začal chápat, když jsem se začal dobrovolně vzdělávat. Snažím se učit cizí jazyk především prostřednictvím činností, které mě baví. Třeba posloucháním podcastů nebo sledováním filmů. Samozřejmě to neznamená, že potom začnete automaticky plynule mluvit cizí řečí. Člověk by se však jí měl obklopovat. Snažit se vytvořit si prostředí. Například přepnout si telefon do cizího jazyku. Je pravda, že někdy to může být otravné, ale nutí vás to přemýšlet.

Na rozdíl od cizího jazyka mi ale přijde těžší najít vášeň či smysluplnost. Dyslexie některé úkony dělá těžší nebo zdlouhavější. Také na vás může někdy vrhat špatné světlo ve skupině, protože ve chvíli, kdy si řeknete o prodloužený čas, mají ostatní pocit, že je to nespravedlivé. Přesto si myslím, že se s tímto problémem setkává mnoho studentů i bez dyslexie. Školský systém není schopen pochopit, že rychlost nerovná se chytrost. Časovými limity vytváříme pro děti větší stres a ony v něm dělají více chyb. Paradoxně ale kromě evidentních hendikepů může mít takový jedinec vůči ostatním i určité výhody. Mám pocit, že díky dyslexii mám větší sklon k nekonvenčnímu myšlení a jsem více kreativní. Celkově mě to v ničem neomezuje, jen občas se na mě někteří lidé dívají skrz prsty, když čtou moje texty.

Proč toto všechno zmiňuji? Protože v rámci cizího jazyka jsem zjistil, že člověk začíná tak trochu od samotných základů. Že se mu něco podařilo odbourat v mateřštině, neznamená, že už v hlavě není dyslexie. Krásným příkladem je psaní. Ve svém rodném jazyce jsem schopný celkem obstojně psát, ale v cizím se mi začnou plést písmenka. Nebo vím, jak se určité slovíčko vysloví, ale už netuším, jak ho napsat. Nedávno jsem přišel na to, jak to můžu lidem přiblížit. Zkuste se například podívat na Google mapy, jak se jmenují některá místa na Islandu, a pak je zkuste napsat.

Dalším příkladem může být již zmíněné čtení. Více než půlku svého života jsem nebyl konfrontován se čtením v němčině. Pamatuji si na aha moment, když jsem viděl německé slovíčko, které v mé hlavě bylo rozděleno na tři, a najednou jsem zjistil, že je to jediný výraz. Náhle se z

četby v němčině stala nová výzva. Nevýhodou učení se určitého jazyka z poslechu je neschopnost si ho správně „vizualizovat“. Je nutné zapojit co nejvíce vjemů, protože jde o komplexní proces.

Pochopil jsem důležitost jazyků v globálním světě. Jejich znalost vám ulehčí získat odpovídající společenské uplatnění. Až v zahraničí jsem poznal umění se dorozumět. Vést konverzaci s lidmi z odlišných zemí a kultur. A v neposlední řadě se dorozumět s dědou. I díky tomu jsem mohl s ním natočit krátký rozhovor pro svůj školní projekt.

Dlouho mi trvalo najít smysluplnost a vášeň pro učení se cizích jazyků. Byla to složitá cesta. Na základní škole to byl spíše boj. Na střední nic moc a až na vysoké jsem objevil, o čem přemýšlení doopravdy je. Teprve zpětně jsem si uvědomil, že jedním z hlavních kamenů úrazu bylo to, že mě nikdo nenaučil, jak se správně učit. Jak co nejlépe využít lidskou paměť. Jak objevovat a propojovat souvislosti. Jak proměnit znalosti ve zkušenosti. To jsou vše věci, které se stále učím. Pobyt v zahraničí mě donutil více vystupovat ze své komfortní zóny. Dělat věci, které bych normálně nedělal. Rozvíjet své interkulturní kompetence. Cítit se trochu jako „světoobčan“, ale zároveň být hrdý na své kořeny.

V předchozích řádcích jsem se snažil reflektovat své sebeuvědomění. Ukázat, jaké poznatky jsem získal během svého zahraničního pobytu. Jsou to věci, které mě poznamenají na celý život. S mnoha přáteli jsme se shodli na tom, že popsat zkušenost z Erasmu je poměrně obtížné. Člověk to musí zažít, protože nejsme stejní. Nemáme stejné pocity, vzorce chování, historii, traumata a zranění. Každý má svůj příběh. A jaký je ten tvůj?